

Charles Darwin

(12. 2. 1809 – 19. 4. 1882)

Celým jménem Charles Robert Darwin.

Darwin nebyl první, kdo s myšlenkou evoluce přišel – spíše bychom mohli říci, že ji „zdedil“ po svém dědečkovi Erasmu Darwinovi (1731 – 1802). Ten už v 18. století vyslovil odvážnou hypotézu, že veškerý život na Zemi vznikl z jediného kořene, stvořeného Bohem, a postupně se rozrostl a rozvětvil do košatého stromu. Jednou z větví tohoto stromu je i člověk.

Když se Charles Darwin roku 1809 narodil v anglickém městě Shrewbury, jeho dědeček už nebyl mezi živými. Charles byl páté dítě, ale rodina byla dostatečně

zámožná a mohla dětem dopřát prvotřídní vzdělání. Otec si přál, aby Charles pokračoval v rodinné tradici a stal se lékařem. Začal tedy studovat medicínu v Edinburghu, ale r. 1827 přešel do Cambridge a pustil se do studia teologie s úmyslem stát se anglikánským duchovním. Tady se však seznámil s několika vědci, kteří probudili jeho zájem o geologii a biologii. V té době už byly známy vykopávky vymřelých živočišných druhů, které podporovaly evoluční hypotézu. Záhadou však stále zůstávalo, **jakým způsobem se evoluční vývoj uskutečňuje**. Tato hádanka čekala na Darwina.

V r. 1831 ukončil studium teologie a vzápětí přijal nabídku, aby nastoupil jako samostatný (neplacený) přírodovědec na palubu královské válečné lodi *Beagle*. Ta se právě vydávala na pětiletou výzkumnou plavbu do Tichomoří. Její cesta vedla podél břehů Jižní Ameriky, na Galapágy, Tahiti, Nový Zéland a do Tasmánie. Většinu času strávil Darwin výzkumem geologie, ale během pětítýdenní zastávky na Galapágách jeho pozornost upoutala rozmanitost místních plazů a ptactva. Všiml si výrazných rozdílů mezi příbuznými druhy, které se na každém ostrově přizpůsobily místním podmínkám. Podobné druhy očividně vznikly ze společného předka, a teprve potom se vyvinuly jejich odlišnosti. To byl jednoznačný důkaz, že se biologické druhy mění a vyvíjejí. O evoluci už nemohlo být pochyb.

V říjnu 1836 *Beagle* dokončila plavbu kolem světa a vrátila se do Anglie. Následující dva roky Darwin strávil usilovnou výzkumnou prací. Hledal odpověď na otázku: **Co je hybnou silou evoluce?** Rozhodující nápad přišel přesně dva roky po návratu z cesty, v říjnu 1838. Darwin pochopil, že klíčem k evoluci je všudypřítomný konkurenční boj o přežití. Později o tom napsal: „Náhle jsem pochopil, že v podmínkách existenčního boje se příznivé změny zachovávají a rozmnožují, kdežto nepříznivé mizí. Výsledkem musí být formování nových biologických druhů“. Evoluce je tedy odpovědí na selektivní tlak vnějších podmínek. **Darwin vytvořil první skutečně vědeckou teorii evoluce, založenou na principu přirozeného výběru.** Jeho hlavní zásluha nespočívá v tom, že svými výzkumy prokázal existenci evoluce, nýbrž v tom, že **vysvětlil, jakým způsobem k evoluci dochází.** Svou teorii zformuloval v průběhu r. 1839, ale s jejím otištěním dlouho váhal. Mezitím však jiný přírodovědec, Alfred Wallace, dospěl k podobným závěrům a Darwinovi napsal. To Darwina povzbudilo a v

červenci 1858 oba vědci svou teorii uveřejnili. Mezi oběma učiteli však byl jeden základní rozpor – Wallace totiž odmítal zařadit do evolučního stromu člověka. Mezitím však byla v lomu u německého Neandertalu nalezena podivná lidská lebka s masivními opičími rysy. Teď už Darwin nepochyboval: člověk se vyvinul z opičích předků! A tuto odvážnou myšlenku napsal i do své slavné knihy ***O původu druhů***. Vyšla v listopadu 1859 a ještě téhož dne byla zcela vyprodána. Říká se, že snad jen bible měla na lidské myšlení větší vliv než tato kniha.

Darwin byl šťastně ženat a měl 10 dětí. Zbytek života strávil i s rodinou v Kentu a napsal ještě řadu dalších knih o životě v přírodě. Když v r. 1882 jako slavný vědec umíral, v evoluční teorii však něco důležitého přece jen chybělo: mechanismus, jakým se evoluční změny předávají. Tedy *mechanismus dědičnosti* Tuto otázku vyřešila teprve genetika.

Obrázek – zdroj: Internet

Literatura: HAŠKOVEC, V. – MÜLLER, O.: Galerie géniů *aneb* kdo byl kdo. Praha, 2003